СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 136. Джерзі Сіти, Н. Дж., четвер, 15-го липня 1943. No. 136. Jersey City, N. J., Thursday, July 15, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ ОБМЕЖЕННЯ СВОЇХ ПРАВ КОНҐРЕСОМ

ВАШИНҐТОН. — На пресовій конференції в Білому Домі президент Рузвелт назвав зневагою президента змагання конґресу до обмеження його прав. Цю зневагу показав конґрес тим, що в законопроєкті про конечність скорого злагодження недостату конґрес зчеркнув платню для трьох урядовців. Тим урядовцям закинув конґрес нельояльність до держави на підставі слідства комітету Даєса. Президент твердить, що акція конґресу є самовільна й неконституційна. Проти акції конґресу, каже Рузвелт, він буде боронитися і приготовляє відповідний законопроєкт на найближчу сесію конґресу.

ТРЕБА ЗАСІЯТИ 380,000,000 АКРІВ ЗЕМЛІ.

ВАШИНҐТОН. — Харчовий Адміністратор Мервин Джонс жадає від американських фармерів, щоб вони приготовили під засів збіжжа та під управу інших харчових засобів 380,000,000 акрів землі на наступний рік. Це булоб 16,000,000 акрів понад цьогорічний плян. Програма на 1944 рік передбачує збільшення на 26 відсотків продукції пшениці, мяса, молочних засобів та яєць.

МАЙНИ МАЮТЬ БУТИ ВІДДАНІ ВЛАСНИКАМ.

ВАШИНҐТОН. — На підставі протистрайкового закона президент Рузвелт хоче віддати майни власникам так скоро, як лише продукція вугля буде йти нормально. Це бажання висловив президент на пресовій онференції. Воно йде на супір бажанню предсідника майнерської юнії Джана Л. Луиса. Луис заповів з кінцем червня, що він продовжить страйкове примиря, коли майни остануть дальше під управою уряду.

СВЯТО ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК. — З нагоди річниці збурення Бастилі, як національного французького свята, уладжено в Ню Йорку в готелі Камодор бенкет для 600 осіб. Був приявний на бенкеті ґен. Жіро, але на нього не звертали промовці уваги, бо вони були здебільша прихильники ґен. Де Голя. Головним промовцем був Жан Каміль Фернан Льоран, посол з Парижа. Ґен. Де Голь прислав привіт, що його проголосили по радіо по цілій Америці. Одним із промовців був адвокат Анрі Торе, звісний комуніст, що причинився до звільнення Шварцбарта, який убив Симона Петлюру в Парижу.

На вулицях Ню Йорку французькі моряки танцювали з дівчатами на французький лад.

СПЕЦІЯЛЬНІ ХАРЧОВІ ПРЕПАРАТИ ДЛЯ ЗАМОРСЬКИХ ЧУЖИНЦІВ.

НЮ ЙОРК. — У Бюрі для Чужинної Допомоги й Реґабілітації випробовують харчові препарати, що їх не могли їсти американці, але зате вони будуть добрі для населення заморських країв, коли воно буде звільнене з ворожої окупації. Це подає до відома Дюї Андерсон, директор цього бюра в Ню Йорку. Він каже теж, що зґадані харчі дають пробувати 17 національним ґрупам з цілого світу і вони признали, що харчі добрі. Андерсон каже, що ті харчі придумано тому, щоб американці не нарікали, що їх оскорблює уряд в користь чужинців. Для приладження цих харчів вживають сої в висушеній формі, таксамо екстракту з муки, пасту з риби та ще дещо. Це все запаковується в звичайні бляшанки („кенс").

ДОМАГАЮТЬСЯ, ЩОБ АЛІЯНТИ ПРОДУКУВАЛИ БІЛЬШЕ ХАРЧІВ.

ВАШИНҐТОН. — Адміністрація розпочала студії над пропозицією, щоб союзні народи й держави придумали в себе способи збільшення продукції харчових засобів і щоб вони не здавалися в усім на Америку. Щоб таку думку здійснити на підставі одноцільного пляну, адміністрація думає покликати до життя спільну раду союзних націй. Ця рада буде функціонувати окремо від цеї міжнародної організації, яку створено на Харчовій міжнародній нараді в Гат Спрингс.

РЕДАКТОРИ ПРИЗНАЮТЬ ПОТРЕБУ БЮРА ВОЄННОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Недавно створена прибічна рада сімох редакторів для співпраці з Бюром Воєнної Інформації зійшлася на конференцію з провідними урядовцями цього бюра. Вони спільно уложили засади з 7 точок для ведення цеї установи. Дорадче тіло редакторів від себе оголосило заяву, в якій признає, що таке бюро потрібне, щоб знати, які відомости друкувати в ґазетах та, щоб не шкодити воєнним плянам. Бюро збирає інформації з усіх кінців землі і розсилає його не лише в Злучених Державах, але теж і заграницею.

Винайшли Серум Проти Інфлюенци

САН ФРАНСИСКО. — Наукові експерти американської воєнної фльоти винайшли серум, як лік проти інфлюенци. Новості в тому винаході є те, що серум можна вдихувати як пару. Досвіди, роблені на звірятах, вказують, що серум є помічне на 90 відсотків. Спроби на людях виказали теж додаткові результати, лише, що не було ще нагоди випробувати цей лік для спинення епідемії інфлюенци, бо епідемії ще не було. З огляду, що в першій світовій війні згинуло 21,000,000 людей від інфлюенци, управа фльоти приготовляє величезні засоби нового лікарства.

ПЕРЕВЕЗЛИ 18,000 РАНЕНИХ ЛІТАКАМИ

НЮ ЙОРК. — На зібранні місцевого відділу Американського Червоного Хреста промовив майор Ричард Л. Мелинг, що займається проблемою евакуації воєнних полос. Він згадав у своїй промові, що за 129 днів кампанії в Тунісі, в Африці, команда воздушної транспортації перевезла літаками з фронту до запілля 18,000 ранених вояків. В тому числі згинув лише один ранений. Це було тим замітніше, що літаки везли на фронт вояків, а з фронту вертали з раненими. Велику прислугу віддали в цій праці воєнні сестри доглядачки.

НІМЕЦЬКА ФАБРИКА АНІЛІНОВИХ КРАСОК ВЖЕ ЦІЛКОВИТО В АМЕРИКАНСЬКИХ РУКАХ

НЮ ЙОРК. — З початком війни американська влада заняла німецьку фабрику анілінових красок, що існувала в Ню Йорку як монопольна фабрика на підставі патентового федерального закона. Німці дбайливо берегли тайни винаходу і тому треба було лишити на їхніх становищах управителів та головних робітників фабрики „Дженерел Анилин енд Филм Корпорейшен" при її перебранню. Тепер американці вже підовчилися всього, що потрібно до ведення фабрики і з неї вже усунено всіх німців.80 відсотків уділів підприємства були в німецьких руках. Їх перебрав на підставі воєнного права „Еліен Енемі Праперті Костодіен".

Мартініка Переходить на Аліянтський Бік

ВАШИНҐТОН. — Довготривалі труднощі з французьким островом Мартінікою в центральній Америці вже полагоджено. Адмірал Жорж Роберт, прихильник Віші, уступив з уряду команданта острова й дозволив установити владу, прихильну Аліянтам. За одобренням американського уряду новим командантом став Гопенот.

З тою хвилею всі пристосовлення й ресурси французьких Антилів, між котрими є один літаконосець, три воєнні кораблі й кілька товговельних кораблів разом 140,000 тон містоти, станутъ до розпорядимости Аліянтів.

Гопенот, новий командант Мартініки, працював досі при французькій військовій місії в Вашинґтоні. Він має прибути на Мартініку на самий День Бастілії.

ОБМЕЖУЄ СВЯТКУВАННЯ ДНЯ БАСТІЛІЇ

БЕРН. — Французький кукловий уряд у Віші видав роспорядок про те, як святкувати цього року традиційне французьке свято свободи, так званий День Бастілії. Віші радить французам занятися в той день розважанням і не давати ніяких проявів радости. В той день заборонено відбувати прогульки, спортові стрічі і всякі маніфестації, публичні й приватні. Навіть цвинтарі будуть закриті.

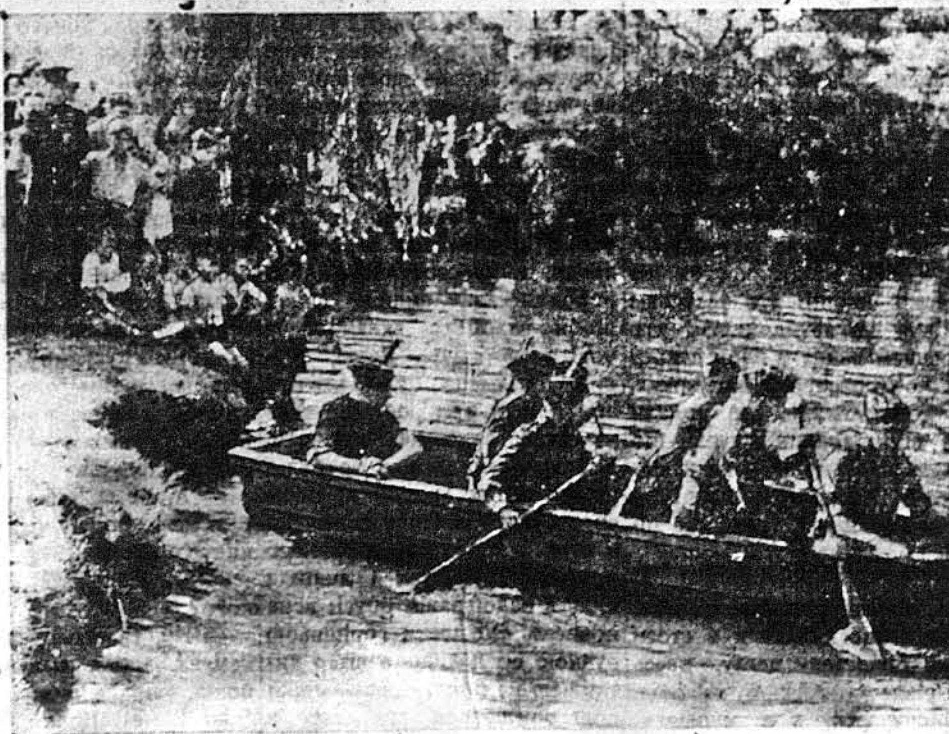
Ці обмеження пояснюють страхом уряду в Віші, що національні маніфестації перемінилися на ворожі до нього демонстрації. На доказ цього догаду вказують на численні арешти ворожих до режиму в Віші осіб, переведені останніми днями.

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ ДО ФРАНЦУЗІВ

ВАШИНҐТОН. — Згоди Дня Басстілії видав президент Рузвелт заяву до французів, у котрій підносить традиційні французькі клички свободи, рівности й братерства й запевняє французів, про воскресення французької суверенности. Він пригадує теж на близькість американського й французького поняття демократії та каже, що ціллю Аліянтів, висловленою в Атлантійським Чартері, є привернути кожному народови під пануванням наїзника право бути паном своєї долі.

КИТАЙСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК ПРО ЯПОНСЬКІ ВОЄННІ ВТРАТИ

У своїй промові на обіді в честь відкриття кампанії другої збірки на воєнні цілі, що відбувся в нюйорськім готелі Пенсилвенія заходом кушнірського промислу, заявив д-р Вей Тао-Мінґ, китайський амбасадор, що за шість літ воювання в Китаю японці втратили 2 міліони 662 тисячі вояків.

БУДУЧІ ВОЯКИ БРИТАНІЇ. Члени британського кадетського військового корпусу вчаться захоряти міст. Між ними є хлопці й по 14 літ життя. Як підростуть, британська армія буде мати готових вояків.

АЛІЯНТИ ЗАНЯЛИ ПОРТ АВҐУСТУ

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Аліянтські війська заняли місто Авґусту, важний порт са східному побережжю Сицилії, і підсунулися до Катанії, важного міста в підніжжя вулькану Етни, котре лежить на середині дороги від рога Пассеро до Мессини. Ці факти, признані вже ворожими комунікатами, вказують, що аліянтські війська наступають скоро наперед, не дивлячися на зріст ворожого опору проти наступу. Якби Катанія попала в руки Аліянтів, то вони мали би вже три порти для висаджування військ і матеріялів на Сицилію.

Тимчасом на секторі, що находиться в руках американців, пороблено теж поважні наступи з Лікати в напрямі Аґріджента. На схід від Лікати, в околиці Джели, німці зробили сильний протинаступ, але його американці відбили. На східному крилі американці дотерли до міста Раґуза, де вони получилися з британцями й канадійцями, котрі вийшли з міста Сиракузи й заняли теж міста Фльорідія й Поляцольо.

Кореспонденти Британійської Розсильної Радіової Корпорації подають, що американці захопили 7,000 бранців, переважно італійців.

ВІЙСЬКА ОСІ ДІСТАЮТЬ ПІДКРІПЛЕННЯ.

Повітряні розвіди показують, що війська Осі дістають поважні посилення, здається німецькі війська. Вони підсуваються до американських позицій, де загально сподіваються в короткім часі завзятих боїв. Війська ґенерала Патона вже відбили перші напади цих відділів.

БЕРЛІН ПРИЗНАЄ АЛІЯНТСЬКІ УСПІХИ.

СТОКГОЛЬМ. — Берлін зовсім несподівано став говорити відкрито про доспіхи аліянтського наїзду на Сицилію. Урядове радіо вже признало заняття Сиракузи й Авґусти та певного числа летунських майданів.

За німецькими заподаннями, аліянти висадили на Сицилію десять дивізій, в тому числі три американські. Репортери німецької новинкарської аґенції заповідають, що війська Осі почнуть з наїзниками бій, як лише її останні відійдуть від побережжя на стільки, що далекосяглі гармати з воєнних кораблів не будуть могти досягнути наступаючих німців і італійців.

Кажуть німецькі коментатори, що десять дивізій, які Аліянти висадили на Сицилію, це тільки половина військ, які стоять до розпорядимости Аліянтів над Середземним морем; у цей спосіб вони натякають на можливість ще одного наступу Аліянтів в іншому місці.

ВАЖКІ АЛІЯНТСЬКІ РЕЙДИ ПО ІТАЛІЙСЬКИХ БАЗАХ.

Американські бомбовики доконали з майданів у північній Африці й Сицилії напади на летунські майдани й морські причали в Мессині, Реджіо Калябрія й Сан Джовані. Того самого дня британські важкі бомбовики з Британії, не дивлячися на вимкову злу погоду, перелетіли Альпи й вдарили по північно-італійських промислових і залізничих центрах, головно по місті Туріно. Був це, за британським комунікатом, найбільший напад з Британії на північну Італію. В цьому рейді британії втратили 13 літаків, але приписують ці втрати передусім злій погоді.

Два британські бомбовики впали в Швайцарії. Один з них вдарив об електричні дроти, а другий мав клопіт з мотором. Швайцарські ґазети кажуть, понад Швайцарію перелетіло сто літаків.

Аліянтські літаки, що вернулися з розвідчих летів понад Сицилію, стверджують, що аліянтські летунські рейди просто здезорганізували ворожі комунікаційні засоби.

АМЕРИКАНЦІ ЗАТІСНЯЮТЬ ПЕРСТЕНЬ ДОВКОЛА МУНДИ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНЬОМУ ПАЦИФІКУ. — Не дивлячися на посилений ворожий спротив, американські війська посунулися ближче до Мунди, найважнішої японської бази на острові Ню Джорджія.

Ґенерал МекАртур видав комунікат, що американська фльота вийшла переможцем з другої морської битви на заливі Кула, що була зведена в понеділок уночі й вівторок рано. Попередній комунікат доносив, що в цій битві американці затопили один японський крукляк і три нищителі.

НАЦИСТИЧНІ НАСТУПИ В РОСІЇ СЛАБНУТЬ.

ЛОНДОН. — На цілім просто російським фронті слідно сильхне ослаблення німецької офензиви. Тільки в околиці Білгороду німці ще далі пробували наступати на більшу скалю, але й тут наступ скоро провалився. Московський комунікат каже, що десяти-днева офензива видимо виснажила німецькі сили. За останній день німці, мовляв, утратили в околиці Білгороду 96 повзів і 1,100 вояків.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Боротьба Пропаґанди

Рівнобіжно з мілітарною кампанією яліянтських військ на Сицилії розіграється ще інша замітна кампанія, яка буде мати поважний вплив на перебіг мілітарної кампанії до того, що її можна навіть розглядати як частину першої. Є це пропаґандна війна.

З аліянтського боку, на потребу такої кампанії вказала вже сама вага становища, яке до наїзджаючої армії займе місцеве італійське населення. Певну частину скорого успіху аліянтських сил, висаджених на Сицилію, приписують поставі італійців, котре один кореспондент мітко зхарактеризував словами: „Італійці певно воліли бачити нас, ніж гунів (німців". В Італії існують певно поважні проти-фашистівські настрої, може навіть підземні проти-фашистівські орґанізації, які, зілляті в одну цілість, могли би дати поважну допомогу вступаючим в Італію аліянтським силам.

Для приєднання цих сил для аліянтської справи, для розбудження активности в її користь, виступає з акцією аліянтська пропаґанда. Головним її засобом є радіо. Поважним її посиленням було заняття північної Африки Аліянтами, бо від того часу вона може вже виходити з Африки. Поведуть її очевидно люди італійського походження, яких Аліянтам не брак. Пропаґанда одначе має інші трудноші. Вона має перевести незвичайно делікатне завдання: переконати італійський народ, що аліянтські війська, які наїздять на його край, не є його ворогами, а його приятелями. В тій цілі аліянтська пропаґанда переконує італійців, що Аліянти вважають ворогом тільки фашистівський уряд й війська держав Осі, але не самий італійський народ. Тому Аліянти домагаються тільки безумовної здачі фашистівського режіму та військ Осі, а італійському народови ґарантують повну свободу вибрати собі такий політичний лад, який їм до вподоби, тільки не фашистівський.

Проти пропаґанди аліянтських держав повів справді очайдушну кампанію фашистівський уряд. Назагал він послуговується старою фашистівською штучкою представляти кампанію проти фашистівського уряду за кампанію проти всего італійського народу. Зогляду на те, що ця стара зброя вже досить стерлася, фашистівський уряд відчищує її при помочі фалшивого меморіялу Обєднаних Держав, що нібито має подати умовини, на яких виконання будуть наставати Обєднані Держави по заняттю Італії. Отже Обєднані Держави мали би не вдоволятися розброєнням військ і воєнної фльоти, але домагатися ще знищення сталевих фабрик та розброєння населення. Вони мали би не вдоволятися заняттям портів на час війни, але хотіли би забрати їх на все. Вони не тільки відобрали би нові італійські добутки в Африці, але й загарбали би й передали сусідам їх добутки з останньої війни. Каже ця пропаґанда, що Аліянти хотіли би закривати вищі італійські школи та держати край в окупації довгі роки, в чому очевидно теж нема ні крихітки правди.

Своїм відкликом на ці дві пропаґанди італійський народ дасть перед історією свідоцтво, на стільки фашистівська школа відобрала йому здібність розрізняти правду від брехні й на стільки фашистівський режім позбавив його здібности правити собою.

Перші Річи Наперед

Великий нюйорський правник Ричард Б. Скендрет виголосив недавно знаменну промову про те, що Аліянти мали би зробити для заведення постійного миру по перемозі над державами Осі. Ту промову перебрав потім відомий місячник „Сервей Ґрефик" як основу для статті.

Почав Скендрет свою промову від дивного спостереження одного з мудрців Сходу: „Я навчився мовчати від балакунів, терпимости від нетерпимих, а чемности від нечемних. І на диво, я не є вдячний супроти своїх учителів".

Подібну прислугу зробили людству Гітлер і його нацисти: своїми кирвавими росправами з людьми вони навчили людство вартости мира. Розділюючи людей, аби потім над ними панувати, вони навчили людей, що без збірного забезпечення нема самозбереження.

Висказом цього стремління до збірного забезпечення треба признати чотири свободи відомих заяв премієра Чорчила й президента Рузвелта. Всі ці свободи можна властиво зібрати в одну: свободу від страху. Це свобода, котра властиво є рівнорядною зо забороною війни. Для добуття цеї свободи треба перевести інтернаціональну орґанізацію дорогою згоди між державами й дати цій орґанізації владу поступати з нарушуючими мир державами так, як теперішня державна орґанізація поступає з грабіжниками й напасниками. Ця свобода це угольний камінь Атлянтійського Чартеру.

За життя багатьох людей ця думка про потребу міждержавної орґанізації для заборони війни встає вже вдруге. Чверть століття тому, говорив Скендрет, моє покоління воювало й виграло першу світову війну. Ми воювали тоді за те, аби завести мирний світ і „забезпечити світ для демократії". „Та наша старшина на домашньому фронті програла мир, за котрий багатьох з мого покоління віддало своє життя". Не завиваючи нічого в паперці, каже Скендрет: „Наша старшина ограбила була нас з овочів перемоги, яку ми добули на побоєвищах Европи. Моє покоління воювало, аби завести світ, у якому його діти могли би жити в свободі й в якому не толєрованоб масового морду. Нам не дали досягнути цеї цілі. Через те, що наша старшина нас зрадила, нащі діти тепер мусять зводити битву, про яку ми думали, що ми її вже виграли".

Нині молоді люди дають своє життя на Пацифіку, на Атлянтику, в Африці й Европі, за здійснення старого вже в Америці ідеалу. І тепер нам на домашньому фронті треба дивитися за те, аби наша теперішня старшина знову не покинула нас так, як колись інша старшина покинула на домашньому фронті своє молоде покоління, що нині вже старе.

Тільки для чуйних належать права й свобода.

Ініціятивний Комітет Ради Американських Українців до Земляків в Америці

Американські Українці!

Дня 4. липня 1943, в день Свята Незалежности Америки, зібралися в Дітройті представники Української Федерації стейту Мішіґен та представники подібних українських центральних місцевих орґанізацій міст: Ню Йорку, Джерзі Сиуі, Пітсбурґа та Шикаґо з ціллю дати почин до створення представництва американських українців, якого тепер брак після того, як Конґресовий Комітет Американських Українців покликаний до життя на конґресі американських українців у Вашинґтоні дня 24. травня 1940, припинив свою діяльність. З технічних причин не могли надіслати на зїзд до Дітройту своїх представників українські громади в Бостоні, Клівленді та Філядельфії, які одначе прилучилися до цього почину заявами своїх передових людей — гром. Давискиби за Бостон, гром. адв. Малицького за Клівленд та гром. д-р Дубаса за Філядельфію.

Цілоденні наради в дні 4-го липня в Дітройті, в яких брали участь з рішальним голосом підписані представники й з дорадчим голосом численно зібрані громадяни Дітройту та околиці ріжних духових течій, велися в дусі повної гармонії. Всі рішення запали одноголосно; це доказ, що зібрані відчували повагу історичної хвилини та вагу своєї відповідальности перед Богом, Америкою та українським народом в Европі.

Вислідом цілоденних нарад були постанови, що зясовують ідеольоґічні заложення започаткованої праці та конституційні рямці, в яких має бути збудована Рада Американських Українців та її виконний орґан Краєва Екзекутива Ради Американських Українців.

Рішення Ініціятивного Комітету уняті в такі резолюції:

„На зазив Української Федерації стейту Мішіґен зібралися в Дітройті в дні 4. липня 1943, як в Дні Незалежности Вільного Американського Народу, ми вільні люди, представники місцевих українських центральних орґанізацій міст: Дітройту, Ню Йорку, Джерзі Сиуі, Пітсбурґу та Шикаґо і як Ініціятивний Комітет постановили дати почин до створення представництва американських українців, щоб зосередити наші воєнні зусилля та помогти американській батьківщині вийти побідно з цеї війни, як теж помогти тим способом українському народови в Европі, народови наших батьків, добути волю.

Зібрані приймають як ідеольоґічну підставу дальшої своєї праці постанови Конґресу Американських Українців, що відбувся у Вашинґтоні дня 24. травня 1940 та вирішують, що кожний член задуманого представництва американських українців має приняти за свої ось такі ідеольоґічні заложення:

1. Американські українці вважають себе інтеґральною частиною світа західної демократії, що бореться з усякою тиранією та з поневоленням народів на світі, тому напружать усі свої сили, щоб помогти американській батьківщині вийти побідно з цеї війни.

2. Американські українці визнають, що згідно з духом американізму, міжнародної справедливости та згідно з духом заяв відповідальних державних мужів Союзних Держав, зложених вже в часі теперішної війни, також український нарід в Европі має повне право, оперте на історії, ґеоґрафічних та економічних відносинах у Східній Европі, створити по цій війні на всіх українських землях Українську Незалежну Державу, тому американські українці, як вільні люди та горожани вільної землі Вашинґтона, мають право та обовязок помагати такій справедливій розвязці української проблєми, бо вона едина в силі забезпечити тревалий мир в Східній Европі та не наражати Америки та ціле свободолюбне людство ще кількадесять літ поносити нові величанські жертви в людях та в майні на успокоєння світа. Евентуальне сфедерування зі своїми сусідами може вирішити тільки вільний, державний український нарід.

Тих двох ідеольоґічних засад мають притримуватися всі особи та установи, що працюватимуть в усіх клітинах задуманого представництва американських українців.

3. Для переведення в життя намічених двох цілей та на основі наміченої ідеольоґії зібрані постановили покликати до життя представництво американських українців під назвою: **„Рада Американських Українців"**, по анґлійськи: **"Ukrainian American Council"**.

4. В склад Ради Американських Українців увійдуть: а) Члени Ініціятивного Комітету; б) По три представники від Місцевих Українських Центральних Орґанізацій обєднуючих вже тепер працю українських установ по різних громадах, де такі місцеві центральні орґанізації істнують; в) Члени запрошені Ініціятивним Комітетом з різних громад, різних духових течій та різних суспільних кляс з поміж американських українців, що зазначилися громадською активністю.

5. Так зорґанізована Рада Американських Українців на своїм Першім Загальнім Зїзді в Пітсбурґу в днях 2. та 3. жовтня 1943, вибере постійну Краєву Екзекутиву Ради Американських Українців, устатить пляни праці та обдумає справу фондів потрібних для реалізування своєї праці.

6. Зїздова реєстраційна оплата кожного члена Ради Американських Українців назначена $25 має бути вплачена на руки Президії Ініціятивного Комітету найдальше до дня 20. вересня 1943. Теперішна тимчасова адреса: **Ukrainian Federation of Michigan, P. O. Box 1891, Detroit, 31, Mich.** Місцеві Центральні Орґанізації зголосять своїх представників найдальше до місяця.

Американці Українського Роду!

Оце ідемо ми на стрічу горячим бажанням тисячів американських українців, що на дні своєї благородної душі крили тугу за такою орґанізацією та потребою зорґанізованої праці американських українців у ці історичні часи. Провідною думкою Ініціятивного Комітету є — нікого не критикувати за дотеперішне, тільки братися за працю та продовжувати роботу Конґресового Комітету, що свою працю перервав.

Ми тільки продовжуємо дальше перервану працю та користаємо з досвіду, витягаємо науку з попередних невдач. З тих саме причин будова Ради Американських Українців не оперта як доси на представництві центральних допомогових чи ідеольоґічних орґанізацій, бо досвід показав, що вихід одної орґанізації паралїжує та розбиває цілу установу. Щоб це не повторилося, будову Ради Американських Українців опираємо на елєменті, що показав активність навіть серед загального розбиття та апатії.

В склад Ради Американських Українців увійдуть люди різних партійних, релігійних та суспільних світоглядів, але не як представники своєї партії чи свого світогляду, тільки як американці та українці, що признають ідеольоґію окреслену в двох перших точках резолюцій.

Вибрана на їзді в Пітсбурґу постійна Краєва Екзекутива розпічне негайно працю в напрямі консолідації американсько-українських зусиль в користь Америки, в користь справедливої розвязки української справи в Европі та в напрямі орґанізації Краєвого Українського Вор-Реліфу.

Громадяни!

Оце ясно виложене наше політичне „Вірую" та плян нашої праці. Рада Американських Українців твориться у люте время, коли цілий світ стоїть в огні, а „правда наша пяна спить", як предвиджував Шевченко. Тому кличемо усіх американців українського роду до активности, до посвяти, а зокрема до солідарности та карности, бо „Пора це великая єсть..."

В городі Дітройті, 4. липня 1943.

Ініціятивний Комітет Ради Американських Українців:

Адвокат Іван Панчук, голова Української Мішіґенської Федерації, предсідник; Іван Іванчук, голова т-ва університетських абітурієнтів, Дітройт, секретар; Марцель Ваґнер, адвокат та асемблеймен, представник Джерзі Сиуі, містопредсідник; Василь Довгань, представник Дітройту, скарбник; проф. д-р Микола Чубатий, представник міста Ню Йорку; д-р Іван Процик, лікар-дентист, представник Пітсбурґа та околиці; адвокат Василь Онишків, представник Пітсбурґа та околиці; Микола Дуткевич, головний фінансовий секретар „Народної Помочи", представник Пітсбурґа та околиці; адвокат Роман Смук, представник Шикаґа.

І Соловейко Щебече і Гайвороння Кряче в Нашому Краю

Які то надії висловлюють в розмовах та писаннях нераз і світлі люди, коли говорять про після-воєнні часи. Для одних не буде ніякого безробіття; для других не буде націстів; для третіх не треба будемити начиння після обіду; для четвертих не буде міської духоти в мешканнях; для пятих не буде національного поневолення; для інших не буде страху перейти із одної сторони вулиці на другу; ще для інших не буде пайкування харчів... Гарно щебечуть солов'ї.

Але в міжчасі йдуть приготування, щоб цілий край перемінити у воєнний табор; щоб розпайкувати всі предмети щоденного вжитку, які ще недіткнені воєнним ладом; щоб недопустити до нагромадження маєтку... Темно робиться на душі людини.

Аж ось найновіші вісти: Навіть між вояками повстають бійки на расовім тлі. Знову десь там у Кентоки збунтувалися діти проти поліційного урядовця за те, що казав пустим хлопцям сидіти дома по 9. годині вночі. Старші послухали дітей, що то їм кривда діється і здемолювали „сиuі гол"... Загадочні й незрозумілі прояви.

З Чарлвойкс, передмістя Дітройт наспіли вісти, що причиною розрухів в Дітройт дня 21. червня, коли то аж 30 людей втратили життя, були десятьлітні діти, хлопці й дівчата. Поліція, каже що між недолітками слідно легковаження закона, вони покривляються поліцаям, нерідко на них плюють... Неодин громадянин затискає кулаки.

При воєнній індустрії міліонами заняті робітники. Є там всілякі народности, всіляка віра, різний вік. Але одна в усіх мова. Ніби анґлійська, а властиво міжнародній воляпік, скручений з пяти-шести півсексуально підложених слів, з доданими різними приставками, закінченнями, граматичними формами і так таки, без граматики. А все: „при...", „ви..", „за...", і знане між підростаючими вуличними хлопцями слово, що його не можна надрукувати ні написати. Не смієте навіть звернути уваги на неморальність, гріх, некультурність... Це воєнний привилей.

Маєте сина у військовому віці, або й нижче того. Ніби й школу має. А пробуйте йому щось росказати, переконати, що й він має домашні чи хатні обовязки. „Я йду до армії, там щойно буду мати повну волю. Досить мені вашої неволі!"... Піде батько-мати в куток, заплаче з безсильности.

Оце все воєнні колоски з багатого благородного американського жнива. А це щойно початок. А що там діється на фронті, поза фронтом, у дорозі, про це покищо історія мовчить. Ми заняті смертельними змаганнями проти ворога нашої батьківщини.

Отже в нас два вороги: Один там, десь далеко, на полі бою, де гремуть гармати, де чути пекольний вогонь, де масакрують тисячами людське тіло. Це така відвічна установа, що ми її не всилі змінити. Хіба, як разом станемо проти безупинного відновлювання війни, то спинемо її на якийсь час.

Але що робити з отим внутрішнім ворогом, що душу нашого покоління перекабачує, що ломить всі досі нами леліяні принципи моралі та високі релігійно-моральні ідеали, що перемінює найздоровіші орґанізми у живі трупи?

Чи не час подумати про духовий, психічний, не хвилевий, а трівкий домашній фронт?

С.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ІВАН ФРАНКО

Борислав Сміється

(Повість)

1)

Сонце досягало вже полудня. Годинник на ратушевій вежі вибив швидко й плачливо одинацяту годину. Від громадки веселих, гарно повбираних панів-обивателів дрогобицьких, що проходжувалися по „плянтах"[1] коло костела в тіні цвітучих каштанів, відділився пан будівничий і, вимахуючи блискучою паличкою, перейшов через вулицю до робітників, занятих при новорозпочатій будові.

— Ну, щож, майстер, — крикнув він, не доходячи, — готові ви вже раз?

— Все готово, прошу пана будівничого.

— Ну, то скажіть же вдарити „раст"![2]

— Добре, прошу пана! — відповів майстер і, обертаючися до помічника, що стояв побіч нього й докінчував обтісувати величезну фундаментову брилу попелівського піщаника, сказав: — Ану, Бенедю, тумане якийсь! Не чуєш, що пан будівничий кажуть раст бити?... Живо!

Бенедьо Синиця кинув з рук оскарб[3] і поспішив сповнити майстрів приказ. Перескакуючи через розкидане кругом каміння, задихавшись і посинівши з натуги, він біг що було сили в його тонких, мов скіпи, ногах, ід високому паркані. На паркані завішена була на двох мотузках дошка, а побіч неї на таких же мотузках висіли дві деревяні довбеньки, котрими бито об дошку. Це був прилад, котрим давалося знак, коли починати або кінчати роботу. Бенедьо, добігши до паркану, вхопив довбеньки в обі руки і з усієї сили загримав ними об дошку.

Калать! калать! калать! — роздалося радісне, голосне гавкання „деревяної суки"... Так мулярі звали образово цей прилад.

Калать! калать! калать! — гримотів Бенедьо без упину, всміхаючись до дошки, котру так немилосердно катував. А всі мулярі заняті кругом на широкій площі: хто тесанням каміння на фундаменти, хто гашенням вапна в двох глибоких чотирогранних вапнярках, усі копатільники, що копали ями під підвалини, теслі, що позаду мов жовни цюкали, обтісуючи здоровенні ялиці та дубове делиння[4], трачі, що різали тертиці ручними пилами, цеглярі, що складали в стоси свіжо привезену цеглу,—ввесь той різнородний робучий люд, що снувався, мов мурашки, по площі, двигаючи, цюкаючи, хитаючись, стогнучи, потираючи руки, жартуючи та реготючись, — усі зупинилися і перестали робити, мов величезна, стораменна машина, котру одно подавлення крючка нараз спинить в її скаженім ході.

Калать! калать! калать! — не переставав завзято ґукати Бенедьо, хоч усі вже давно почули гавкання деревяної суки. Мулярі, що стояли схилені над камінними брилами та з розмахом ценькали об твердий піщаник, аж час від часу іскри пирскали спід оскарба, тепер, покинувши свої приладдя, випростовували крижі і розділмали широко руки, щоби захопити якнайбільше повітря в груди. Деякі, котрим вигідніше було клячіти або цяпіти при роботі, звільна піддвигалися на рівні ноги. У вапнярках шипіло та бульботіло вапно, немов лютилося, що його наперед спражено в огні, а тепер назад укинено в воду. Трачі так і лишили пилу в недорізанім брусі; вона повисла, спершися горішньою ручкою об делину, а вітер хитав нею на боки. Копатільники повстромлювали рискалі в мягку глину, а самі повискакували наверх з глибоких ровів, вибраних під підвалини. Між тим Бенедьо вже перестав гримати, а ввесь робучий люд, з обтрясинами цегли та глини, з трачинням та оприсками каміння на одежі, руках і лицях, почав збиратися на фронтовий угол нового будинку, де був головний майстер і пан будівничий.

— А як, прошу пана, спустимо цей камінь на місце? — спитав будівничого майстер, опершися грубою, кріпкою рукою на обтесану підвалину, котра, хоч лежала плоским боком на невеликих деревяних валах, все таки сягала майстрові трохи не по пояс.

— Як спустимо? — повторив протяглим голосом будівничий, зирнувши крізь монокль на камінь. — Ну, проста річ, на дрюках.

— А, може, воно трохи небезпечно, прошу пана? — закинув майстер.

— Небезпечно? А то для кого?

— Ну, та певно, що не для каменя, а для людей, — відповів, усміхаючися, майстер.

— Е-е-е! Що того! Небезпечно!... Не бійтеся, ніщо нікому не станеться! Спустимо!...

(Дальше буде).

[1] Плянт — насип.

[2] Раст — з німецького — відпочинок; вдарити раст — значить чи дзвінком, чи биттям об дошку оголосити кінець робочого дня.

[3] Оскарб — мотика, копаниця, сапа; оскарб для оброблювання каміння.

[4] Делиння — обтесане дерево, бруси.

Шість Років Війни в Хіні

(Ця стаття про Хіну є першою з серії статтей про Союзні Держави. Ці статті виготовляються членам Інформаційного Бюра Союзних Держав і розсилається до чуже-мовної преси в Злучених Державах Бюром Военних Інформацій).

Хіна, яка була у війні довше, ніж якась інша з Обєднаних Держав, закінчила 7. липня шість років війни і вступає в семий. Шестий рік війни був для неї найтяжчим, проте закінчився він для Хіни певними военними успіхами та позначився рішучою, як ніколи, відвагою хінського народу.

Один хінський виховник з Чункінґ зробив таке порівнання в положенні Хіни: „Це подібно до того, якби людина приготовляла місце для дому, будувала дім, засаджувала город та збирала врожай з нього і в той самий час мусіла боротися з величезною пожежою в свойому домі".

Всі шляхи, крім одного, небезпечного, повітряного, що сполучували Хіну з її союзниками, закриті ворогом. Тому протягом останнього року Хіна мала провадити боротьбу з меншою матеріяльною допомогою, ніж раніше. Фактична бльокада, спричинена втратою Гонґ Конґу, через який на початку війни приходили деякі знаряддя і значна фінансова підтримка, та втратою шляху Бурма, дуже відбилась на економіці Хіни і спричинила інфляцію. Це примусило хінців збільшити виробництво военного знаряддя у себе в дома.

За те, що Хіна, маючи більші труднощі, продовжувала битися з ворогом, хочби й з деякими военними втратами, треба вважати минулий рік успішним. Але вона не тільки втримала свої военні зусилля, а зробила багато більше, доказавши ще раз свою силу, як держави та своє рішення покінчити з Віссю.

Военний Фронт

На военному фронті минулий рік почався і скінчився успіхами для Хіни і її Союзників. Рік тому 7. липня, хінці посилали свої атаки на важні ворожі позиції на 500-кільометровім фронті в Чекянґ та Кянґсі. Японці, під враженням повітряного рейду Дулитла на Токйо, розпочали були кампанію в середині травня, захопивши центральний і західний Чекянґ, з явною метою знищити можливі повітряні бази союзників в Хіні. Протягом двох місяців вони захопили чимало важних міст, включаючи Кингва, Лишуй та Чуґсін і здобули тимчасову контролю над залізницею Чекянґ-Кянґсі. Але японські успіхи не були тривалими. Хінці відібрали назад поверх дозена захоплених міст, разом з летунськими майданами в Чуґсін та Лишуй і японська контроля над залізничою лінією була розбита.

7. липня цього року бачимо іншу важну хінську перемогу. За допомогою повітряних сил американської армії в Хіні, під командою ґенерала Стилвела, хінська армія спромоглася відігнати назад японських напасників в їх спробі посунутися на Чункінґ та захопити багаті на риж райони в Гюпет та Гюнан. Перемога вказує на те, що участь повітряних частин може обернути хід війни в Хіні на користь Обєднаних Держав. „Хіна вперше має над собою повітряну парасолю", сказав у Вашингтоні доктор Т. В. Сунґ, міністер заграничних справ Хіни. В редакційних статтях чункінґських ґазет вказується на те, що наколиб хінцям дали більше літаків, вони могли би вигнати японців з кожного укріплення.

На Домашнім Фронті

На домашнім фронті, протягом шестого року війни, праця хінців була так само тяжкою. Але й тут були успіхи.

Незважаючи на величезні труднощі, які минулий рік поставив перед виробництвом, урядові підприемства виконали від 60 до 80 відсотків їх намічєної на 1942 рік програми. Виробництво ґазоліни та апаратів до радіо-приймання і радіо-передач перевищило намічену кількість. Добування натрія, вугілля, тонґстену, цини й олова досягло поверх 70 відсотків наміченої кількости і тільки залізо та сталь впали до 60 або менше відсотків наміченої мети.

В сільському господарстві випродукувано більше продуктів в наслідок урядових заходів поліпшити насіння та способи господарювання. Фарми свобідної Хіни дали на 48,-064,962 пикулів (пикул рівнається 110,23 фунтів) продуктів більше, ніж звичайно та на 10,000,000 пикулів більше наміченої кількости.

Будуються навіть шляхи і залізниці, незважаючи на труднощі дістати новий матеріял. Збудовано приблизно половину наміченої кількости залізничих шляхів. Будівництво інших шляхів перевищило намічену мету. Збудовано 1,092 кільометрів нових широких шляхів. Відкрито вузьку дорогу для перевозу вантажу чи то кіньми, чи верблюдами, до Індії. Поліпшено водяні шляхи, пороблено нові канали.

На Шляху до Політичної Демократії

Досягнуто значних успіхів по шляху до політичної демократії, творенням політичних орґанізацій та через освіту. В 18 з 28 провінціях (деякі з них в руках ворога) створено Народні Політичні Ради, вибрані населенням. Введено нову повітову систему представництва, згідно з якою кожний повіт вибирає свої адміністраційні уряди на виборчій основі. Населення пізнає на практиці основи демократичної, виборчої самоуправи, яка переведена в більшій чи меншій мірі, в 21 з 28 провінцій. В школах провадяться виклади про демократію. Кількість шкіл в Свобідній Хіні зросла за останній рік на 4,526. В них вчаться майже на 9 міліонів учнів більше.

Це є значні досягнення демократії. Вони допоможуть хінському народови не тільки виграти війну, але і взяти більшу участя у творенні миру. Ці досягнення спонукають хінців продовжувати, навіть після шести років, боротьбу з военною машиною Японії.

Шість Років Війни

Коли Хіна підняла зброю проти Японії в липні 1937. року, після того як японці обстріляли хінську армію в Люкучяо, коло Пейпинґ, світ не думав, що Хіна буде битися до 1943. року. Коли ґенерал Чянґ сказав, що терпіння Хіни дійшли до краю і що вона буде битися з японським напасником до останку, Японія, а з нею і більшість країн світу, думали, що Хіна не втримається довше трьох місяців. Але протягом першого року війни Хіна доказала три річі: що її власна єдність та бажання спротиву ворогові були більшими, ніж світ сподівався. Хіна доказала, що її провід був готовим, мав добре упляновану стратеґію, розумів, що для хінців дуже важним було виграти час, притягнути населення до подвійної праці — „спротиву і відбудови". Це було добрим протиставленням японській мілітарній силі та її плянові світового завойовання. Хіна доказала також протягом першого року, що японська армія зовсім не є непереможною, коли ще в квітні 1938. року здобула велику перемогу у Тярчванґу.

Протягом наступних років Японія робила спробу за спробою, щоби „запевнити свої здобутки" в Хіні. В березні 1940. року поставила зрадника Ванґ-Чінґ-Вей на чолі лялькового уряду в Нанкінґ. Але хінські повстанці скоро дали знати про те, як вони на нього задивляються, руйнуючи потяги, мости. Населення тих районів, що є під управою лялькового уряду, продовжує всіма силами боротися з японцями та їх ставленниками.

„Маґнетична" Війна Хіни

Тоді Японія поставила своїм завданням відрізати Хіну від світу, захопити залізничі лінії, що йдуть з півночі на південь, щоби мати безпосередню сухоземну комунікацію і в той спосіб обминати американську і британську фльоту від Манджурії до Кантону та Індо-Хіни. Їй вдалася бльокада щойно після японського нападу на Перл Гарбор. Але ще не вдалося захопити контролю над сухоземними шляхами сполучення. Тричі японці пробували захопити важне місто Чанґшу в Гюнані, яке далоб їм стратеґічне положення, контролю над залізничими лініями з півночі на південь. І тричі хінці стримували ворога під самими брамами міста, переводячи свою стратеґію „маґнетичної війни", тобто притягати ворога, ніби маґнетом, а тоді оточити його.

Навіть тепер, шість років після того, як Японія так самопевно напала на Хіну й чванливо заявила, що покінчить з нею за три місяці, японці все ще пробують „запевнити свої здобутки" в Хіні.

Хіна і її Союзники

Хіну не раз порівнювали до людини, яка вибралася в дорогу з надмірним тягарем на плечах. Думали, що вона не витримає того тягару й впаде на прешій милі. Але вона не впала. Несла той тягар не тільки першу милю, але другу, третю, шесту, ба навіть дванацяту милю. І тоді багато людей почало думати, що то є надлюдина і що вона зможе йти й далі.

Хіна має цю певність, вступаючи в семий рік тяжкої війни. Минулий рік, найтяжчий зі всіх, закінчився для Хіни успішно. Але хінський нарід вступає у семий рік війни не тільки з вірою і відвагою, але також з надією, що союзники в цьому виконають свої обіцянки допомоги, які дали Хіні.

Еспанські Ліберали Проти Відновлення Монархії

МЕКСИКО, (ОНА). — В Мексику тепер перебуває велике число еспанських еміґрантів. Це переважно громадські поступові діячі, ліберальна інтеліґенція, комбатанти, журналісти, політики, бувші урядовці і бойова частина еспанського робітництва, якому вдалося втечи з рідного краю, що зараз находиться під фашістським канчуком ґенерала Франка. Ліберальне мексиканське правительство зрозуміло незавидну долю еспанської політичної еміґрації і старалося робити все, що було в його силі, аби дати їй нагоду прожитку. Уряд допоміг робітникам поселитись на фармах, кваліфіковані учителі дістали заняття в народних школах, професори примістились в наукових інституціях, а журналісти і політики працюють в столичній і провінціональній пресі.

Проґресивний рух в Мексику збагатився. Він приняв до себе всю працездатну еспанську інтеліґенцію, яка сьогодні приневолена шукати куска хліба закордоном. Зявився юнійний рух, повстали нові робітничі видавництва, відбуваються цікаві доповіді на господарські теми тощо. Еспанські еміґранти чуються в Мексику, як дома, але думка повороту до рідного краю їх не покидає. Вони певні того, що як Обєднані Держави виграють війну і привернуть в Европі демократичний лад, то режім ґенерала Франка також мусить впасти. Франко здобув владу над еспанським народом при помочі Гітлера й Мусолінія. Вони допомогли йому повалити народну владу і встановити в Еспанії тоталітарний лад. Цей лад держиться на баґнетах, і як тільки Европа свобідно відітхне, то з нього і сліду не остане. Франко це дуже добре розуміє і вже робить заходи відновити в Еспанії монархістичну форму правління. Еспанська еміґрація в Мексику має відомости, що Франко змовляється з великими землевласниками впровадити на трон короля, бо при ньому й він також остав би при владі. Розуміється, що може не бувби таким диктатором, як тепер, але правив би краєм все одно. Франкові аґенти в Америці й Анґлії стараються переконати консервативні круги в тих краях, що як в Европі запанує демократичний лад, то одиноким средством ратування еспанського народу від большевизму є монархістична влада. Еспанські політичні еміґранти в Мексику побоюються, що Франко вже має деякі успіхи в своїй пропаґанді і перестерігають анґлійське робітництво, щоби воно було чуйне і не дало себе заскочити відновлюванням середновічної влади в Европі. Якщо анґлійські й американські консерватори хотять обдарувати еспанський нарід монархістичним ладом, то поступова частина народу тих країв повинна сказати своє слово в оборону демократії. Коли Обєднані Держави мають на цілі знищити в Европі тоталітарний лад і завести там демократичну форму державного правління, то еспанський народ також бажає жити свобідно. Він перший впав жертвою націстської аґресії і проливав свою кров в обороні европейської цивілізації.

Еспанські ліберали в Мексику стоять на тім становищі, що як Обєднані Держави здобудуть перемогу і пічнуть заводити в Европі демократичні порядки, то вони повинні дати нагоду й еспанському народови сказати слово, якої форми державного правління він хоче. Всякі спроби відновлення монархістичної влади не пройдуть. Анґлійські й американські консерватори, які піймалися на вудку монархістичних аґентів, грубо помиляються коли думають, що в Еспанії вдасться завести сталу монархістичну владу. Якщо така прийшлаб, то вона довго істнувати не буде, бо еспанський нарід вже доказав, що він потрапить сам собою правити. Будьмо тому певні, що якби не Гітлєр і Мусоліні, то Франко ніколи не бувби звалив вибраного народом правительства. Хто думає, що політично дозріла Еспанія буде толєрувати перестарілий, середновічний режім, то він грубо помиляється. Еспанські ліберали в Мексику є певні того, що оставші дома комбатанти не перестали боротися за народовластя і, як тільки в Европі зійде сонце, вони знов підіймуть прапор свободи. Як переможні війська демократичних держав розженуть націстичні банди й освободять поневолені фашистами народи з тоталітарноо ярма, то й в Еспанії запанує воля.

Головним аґентом еспанських монархістів в Америці є барон Кастельон, якого правдиве імя є Ліон Севіля. Він нібито виступає проти Франка і переконує тамтейших політиків, що режім ґенерала Франка не вдержиться і, що аби Еспанію врятувати, то треба посадити на трон короля. Наділі Севіля працює з Франком й інтриґує в політичних колах проти еспанськоо народу. Консервативні кола в Америці легко можуть дати себе переконати рафінованим монархістичним аґентам, але проґресивні ґрупи повинні стояти на сторожі волі еспанського народу і викривати змовників.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

АСТОРІЯ, Н. Й.

Ювилей Жіночої Громади.

З нагоди 16-літньої річниці Жіночої Громади в Асторії Громада обходила свято дня 29. травня в Укр. Дем. Клюбі.

Предс. П. М. Якимицька короткою промовою відкрила свято. Вона подякувала членкиням і гостям за громадну участь та бажала і на дальше любови, згоди і щирої праці для добра громади.

В часі забави П. А. Бурдиґа забирає голос до присутних. Минувшими роками, коли був спокій на таких оказіях, як ми днесь маємо, ми збирали добровільні жертви на рідний край, помагали всіма силами нашій прибраній батьківщині, збирали на Червоний Хрест і на ЮСО. А днесь на цім святі був би добрий примір, як би ми зібрали якусь добровільну жертву на Музей в Стемфорд, де можна зберегти здобутки української культури. На заклик присутні зібрали $27.50, котрі вислано на призначене місце.

А. Василик, секр.

ДІТРОЙТ, Міш.

„Свято Батька".

Застановляючись над теперішними военними переживаннями, то безперечно треба признати, що святкування дня Батька цього року було навіть конечним, як передтим в мирних часах. Одні батьки пішли в ряди американських борців, і своїми грудьми захищають цю нашу Демократичну свободу, та віддають своє життя, щоб забезпечити кращу будучність для своїх дітей. З інших батьків, котрі остались в дома многі мусіли виречись неодних життєвих розривок, а більше часу посвячують для своїх дітей. Багато матерей кинулось до праці, щоб заступити в военній індустрії міліони мущин, котрі пішли на фронт; з цеї причини на батьків припали більші обовязки супроти дітей. Як мати йде до праці так само, як батько, то виховання дітей спадає однаково на них обоїх.

Ось тому членки 26 відділу СУА піднесли значіння батька під сучасну пору влаштуванням врочистого Свята Батька. Відбулось воно в неділю, 20. червня, пополудни в салі Української Хати при Ґрейлінґ вулиці.

Свято відкрила вступною промовою голова 26. відділу СУА пані Прокопович. Вона пояснила ціль свята, підчеркуючи притім, що коли уряджения таких свят виринає серед жіночих орґанізацій, то це є великим доказом, що українські матері не беруть собі всього признання за виховання дітей, але признають, що виховання дітей також залежить в певній мірі і від батьків.

Відтак слідував дует „Майова нічка" і „Виспірінґ Говп", котрий дуже гарно і мельодійно відспівали панночка Николишин і панночка Вайт, при фортепіяновім акомпаніяменті панночки Ґиник.

Деклямацію „Привіт Батькам", котру спеціяльно виготовлено на цей день, надзвичайно удатно виконала панночка Будор.

Реферат про „Значіння батька і батьківські обовязки під сучасну пору" виголосила підписана.

Дуже гарною прикрасою цеї програми був виступ сопранової солістки панни Шандаківної, котра своїм чистим голосом відспівала по мистецьки дві пісні „Хустина" і „Рано, рано". Акомпаніювала їй на піяні панна Ґук. Пісню уложила мати Шандаківної, членка 26 відділу С. У. А. і вона також підібрала сама до цеї пісні музику.

Відтак провідниця програми, пані Шандак, заявила, що зпричини военних переживань многі батьки не могли одержати дарунків від своїх дітей в День Батька і тому членки 26. відділу С. У. А. подбали про це, щоб обдарити усіх батьків хоч скромними, але щирими дарунками. По тих словах подано кожному батькови хустинку з вишиваним написом „Фадер".

Підчас роздачі дарунків п. Крупка як батько, зложив признання членкам 26. відділу С. У. А. за влаштування гарної програми в честь батьків та підніс значіння тих українських батьків, котрі вщіпили в своїх дітей велику любов до свого народу, що навіть в рядах нашої армії вони сміло признаються, що вони є сини українських батьків. Програму закінчила пані Шандак подякою усім тим, що брали участь в програмі та гостям.

По скінченню програми приявні удались до долішньої салі, де відбулась забава. З імпрези по виплаченню розходів остало чистого доходу 120 долярів, з котрого призначено $60 на розбудову Українського Музею і Бібліотеки в Стемфорді, а $60 на повоенну поміч українцям.

Катерина Хомяк.

ВИТАЮТЬ ГЕРОЇВ.—Населення козацького села Кримське витає відділ російських вояків букетами квітів. Одна мати дозволила одному воякови піднести своє дитину.

Дж. Малей.

Шісначятьлітній Ветеран

(ОНА). — Америка вже має шістьнадцятьлітнього военного ветерана, що два роки служив в армії Злучених Держав і бував на різних воєнних фронтах. Є ним Клифорд Верлей з Елмвуд, в Іллиной. Клифорд — це типічний американський хлопець, повний енергії, цікавий, здоровий і жадний пригод. Він мав охоту подорожувати по світі і придивлятися, як живуть чужі люди, але що його родичі бідні, то молодий Клифорд мусів сидіти дома і вдоволятися читанням маґазинів і книжок, в яких описувано чужі краї.

Два роки тому Клифорд вибрався потайки з дому і вступив до американської армії. Йому тоді було всього чотирнацять літ, але асентерункова комісія його приняла, бо він її обманув. Клифорд був пять стіп і пять цалів високий і мав 155 фунтів ваги. Розуміється, що при асентиринку не мав клопотів, бо там його приняли без ніяких церемоній. Як Клифорд вернув домів і сказав родичам, що він вступив до армії, то вони рішили не робити йому перешкод. Хай іде, казали родичі, може з нього будуть люди. Навчиться дисципліни, фаху і матиме нагоду подорожувати. Батьки не думали, що його армія забере за море і були зовсім спокійні. Клифорд також був вдоволений з військового життя, бо він конче хотів навчитися за гарматчика або стрільця при авіяції. Він дуже пильно вчився і все було гаразд, але не довго, бо ніпонці напали на Перл Гарбор й Америка виповіла їм війну. Армія вислала Клифорда зразу до Скат Фільд, Ілліной, а коли вже де, що підучився, то його приділили до авіяційної школи в Південній Каролайні. Там він вчився на гарматчика і був одним з найбільш люблених рекрутів. Він дуже скоро аван-сував і писав родичам, що має „ґуд тайм".

Батьки молодого Клифорда також були вдоволені, що хлопець не вистоює по вуглах а вчиться на дисциплінованого вояка. Але сталося так, що через якийсь час не було від нього ніякої вістки. Батьки не знали, що робити. Писали на стару адресу листи, але відповіди не було. Вони почали журитися, бо думали, що їх синови щось злого сталось і він боїться правду сказати. Мати непокоїлась і жалувала, що дозволила чотирнацятьлітньому юнакови бути вояком. Так було більш як пів року, але одного гарного дня батьки Клифорда одержали письмо, з якого виявилося, що їх син вибився на „стеф сарджента" і бере участь у повітряних боях. Він находиться в Північній Африці і вже бомбардував Пантилерію, Сардинію, Сицилію та інші італійські острови. Клифорд описував бої з незвичайним захопленням і казав, що вже відбув більш двадцять повітряних боїв з ворожою силою і здобув чотири відзначення за геройство. Клифорд хвалився перед родичами, що німці й італійці не можуть рівнатися з американською авіяцією, а що вони страшно бороняться перед американськими нападами, але казав, ми їх товчимо як щурів.

Діставши такого листа від Клифорда, мати настрашилася і негайно повідомила департамент війни, що її синови тепер всього шіснацять літ. Батьки написали згаданому департаментови всю правду і секретар війни негайно дав знати до головної команди в Африці, щоби „стеф сержанта" Клифорда Верлея звільнити від служби і нагнати домів, бо йому ще бракує два роки, щоби мав право вступу до американської армії.

На підставі цього приказу командант скликав цілу компанію і перечитав перед нею письмо военного секретаря, щоби Клифорда звільнити від служби. Довідавшись, що він має всього шіснадцять літ, його товариші не хотіли вірити, бо Клифорд поводився як зовсім дорослий чоловік. Команда також не хотіла вірити, що Клифорд ще малоліток, бо він так тримався в боях, що навіть старий міг би йому позавидувати. Він не тратив голови в найприкріших ситуаціях і завше потрапив дати собі раду з напастливими німецькими авіяторами.

Командант розказав, що як американські війська почали наступ на Туніс, то німецька повітряна сила старалася здержати американців. Тоді почалася завзята повітряна боротьба і молодий Клифорд брав в ній активну участь. Він відзначився як добрий вояк і першоклясний гарматчик. Одного разу Клифорд летів на розвідку і натрапив на поважне число німецьких літаків, які, очевидно, його напали і відстрілили майже цілий зад його бомбера. Він вернув до головної кватири цілком спокійний, так якби нічого не сталося. Він ніколи не тратив голови і всі тепер за ним жалують.

Клифрод признався, що йому тепер минає шіснадцять літ життя і команда вже, відослала його домів. Запитаний, що він буде в цивільнім життю робити, Клифорд відповів, що хотів би нанятися до праці, де виробляють воєнну зброю, бо наші хлопці на фронті її дуже потрібують. Тепер такі часи, що кожна людина повинна працювати у воєнній індустрії і таким чином помагати Америці виграти війну. Розуміється, додав Клифорд, я хотів би лишитися при армії, але, як кажуть, що я не надаюся, то я попробую дістатися до фабрики Ґлен Л. Мартин Компані, бо там виробляють ті літаки, якими я воював проти наших ворогів. Їх називають Мародерс. Це незвичайно добрі літаки і я мав велику приємність ними літати, але уряд каже, що мені ще не можна літати, то я буду їх виробляти для інших летунів.

РІДКИЙ ІМІҐРАНТСЬКИЙ НАЩАДОК. — Предки цеї рідкої південно-американської тварини, званої „ковтімунді", прибули до Злучених Держав з рідного краю, але вона сама народилася вже в звіринці в Лос Анджелесі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Скрипак Филип Дубас відійшов до армії.

В пятницю, 25. червня, відійшов до армії знаний музик-скрипак Филип Дубас.

В неділю перед тим урядили для нього родина, приятелі і знакомі пращальний обід. Всі передали йому щирі бажання щасливого повороту, панна Волчанська вручила йому від себе як його учениця гарний дарунок, а банда, яку він своїми трудами створив, відіграла кілька маршових пісень. Промовці підносили його заслуги як доброго учителя, скрипака-соліста і диригента орхестри і банди. Філядельфійська громада відчує тепер відсутність свого музичного провідника.

С.

КЛІВЛЕНД, О.

Жертви на Червоний Хрест зо срібного весілля.

З нагоди 25-ліття подружого життя громадян Івана і Марії Пачковських в Клівленді відбулась в У. Н. Домі, 5-го червня гостина, котру устроїли сестра ювилятки пані Пискліва і пані Задорецька. Гості забирали слово і бажали ювилятам всього найкращого. Вони підносили, що громадяни Пачковські є членами в У. Н. Союзі, мають двоє дітей, вихованих в українськім дусі, що син покінчив вищу школу й є тепер лютенантом в американській армії. Добр. Т. Папа сказав кілька слів про працю А. Червоного Хреста і попросив гостей, щоби зложили малу жертву. Збіркою зайнялись А. Адлер і М. Федик. Жертвували по $1: Пачковський, Пачковський, Пискливий, Задорецький, Адлер, Папа, Когут, Карось, Банась, Репужинський, Катінко, Кісіль, Гнатюк, Мохнач, Саска, Буровик, Колодій, Чубінський, Хромейко і Бодуванець. Решту дрібними. Разом $33.

Марія Федик.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. липня, на гали парохіяльній, 803 Фронт ул., в 2. годині пополудні. Порсимо членів прийти на означений час. Довгуючі члени, коли не заплатять на час, будуть суспендовані, як старші так і діти. — За уряд. Й. Матковський, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє всіх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 18. липня, в год. 4:30 пополудні, в гали церковній. Просимо всіх членів прийти і вислухати звіти контролі за 6 місяців; є також інші справи до полагодження. — І. Климишин, предс.; С. Новацький, кас.; М. Куба, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляєш що піврічні збори відбудуться в неділю, 18. липня, в годині 2. пополудні, в гали У. Г. Клюбу, 13 Вашингтон ул. Буде піврічне справоздання. — В. Комар, предс.; В. Мадзій, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. — Збори відділу 11 відбудуться в неділю, 18. липня, в гали церковній, 606 Мейпл Евеню. На ці збори всі члени обовязані прийти, бо маємо важні справи до вирішення. — П. Сціленйй, секр.

ВІЛКС-БЕРРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 18. липня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Приявність всіх членів на зборах є конечна. — Уряд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Піврічні збори Тов. Зоря, від. 69, відбудуться в суботу, 17. липня, в церковній гали св. Юрія, 217 Іст 6. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — Й. Забавчук, предс.; І. Мартинець, кас.; М. Ликтей, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 342, відбудуться в неділю, 18. липня, в годині 2. пополудні, в гали церковній. Пригадуємо довгуючим членам, щоби сплатили свій довг, бо на піврічних зборах кожний буде читанний скільки довгує. Члени мають прийти на збори по свої дивіденди, бо секретар не буде по хатах розносити. Вступайте до У. Н. Союзу і вписуйте свої діти. — І. Савчак, предс.; К. Миньо, кас.; І. М., секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372 відбудуться в суботу, 17. липня, в годині 8. ввечір, в домі 122 Ліберти Стріт. Просимо всіх членів прийти на час. — Ю. Голинський, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

ЦЕНТРАЛІЯ, ПА. — Піврічні збори відділу 90 відбудуться в неділю, 18. липня, в церковній гали, зараз по відправі. Просимо всіх членів, місцевих і позамісцевих, прийти на ті збори. Є важні справи до вирішення. Хто ще не належить до У. Н. Союзу просимо вписатися і вписати свої діти. — За уряд: С. Дудун, предс.; Т. Гоцинець, кас.; І. Лупаций, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Збори Тов. Любов, від. 370, відбудуться в неділю, 18. липня, в церковній гали, 127 Парк ул. Збори розпічнуться зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до переведення. — П. Воляник, предс.; К. Стасюк, кас.; М. Сампара, секр.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ. — Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 18. липня, в годині 1. пополудні, в церковній салі, 74 Геррис Еве. Просимо всіх членів прийти на ці збори точно на означений час. На цих зборах будуть звіти уряду і контролі за минулий пів рік. Будуть також інші важні справи до обговорення і полагодження. Вписуйте своїх дітей в ряди У. Н. Союзу. — О. Косюк, предс.; І. Кокольський, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 18. липня, в годині 6. ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження і почуєте звіт секретаря за минулих 6 місяців діловодства. Пригадуємо довгуючим членам вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

ГІТЛЄР НАНОВО КОМАНДУЄ

ЛОНДОН. — „З добре поінформованих дипльоматичних жерел" подають вістку, що Гітлєр знову перебрав командування над німецькою офензивою в Росії. Виходило би з тих чуток, що Гітлєр був невдоволений з повільного поступу кампанії та з вузьких її рамок. Його ґенерали боялися, що офензива може легко вичерпати німецькі резерви.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ТАРЗАН, ч. 801. Звязаний на смерть.

„Так, я самий вбю його," сказав Мунджа, підходячи до Тарзана з ножем у руці.

Безпомічний Тарзан мав тільки один шанс: настрашити ватажка.

Тому він і сказав до нього врочисто: „Могутні духи моїх предків ударять по тобі, як ти підіймеш на мене руку".

На хвилю Мунджа завагався, але жадоба нагороди скоро переборола страх, і він далі йшов до Тарзана.